

Поддубняк Денис
студент групи БМм-61
кафедри менеджменту та адміністрування
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Луциків Іванна
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИМИ ПОСЛУГАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Транспортно-логістичні послуги є одним із ключових елементів функціонування сучасної економіки, забезпечуючи ефективне переміщення товарів, послуг, інформації та фінансових потоків між виробниками та споживачами. В умовах глобалізації світових ринків логістика набуває стратегічного значення, адже від ефективності її організації залежить швидкість обігу ресурсів, конкурентоспроможність підприємств і економічна стабільність держави.

Поняття логістичних послуг включає комплекс організаційних, управлінських і технологічних дій, спрямованих на оптимізацію ланцюгів постачання. До складу транспортно-логістичних послуг належать: транспортування, складування, пакування, митно-брокерське обслуговування, експедирування, управління запасами, інформаційна підтримка тощо [1]. Їхня інтеграція у єдину систему дає змогу підвищити ефективність усіх процесів виробництва та збуту.

Розвиток транспортно-логістичної системи України проходив кілька етапів. У 1990-х роках переважали дистрибуційні схеми, орієнтовані на забезпечення базового транспортування. Надалі підприємства почали впроваджувати сучасні моделі логістики — 3PL (Third Party Logistics) та 4PL (Fourth Party Logistics), які базуються на аутсорсингу логістичних процесів і поєднанні транспортних, інформаційних та управлінських рішень. Сьогодні спостерігається перехід до цифрової логістики, що передбачає використання ERP-систем, WMS, TMS, технологій IoT, Big Data та блокчейну для управління потоками даних у реальному часі.

Важливою перевагою України є її вигідне географічне розташування, яке забезпечує потенціал для розвитку транспортно-логістичної інфраструктури. Через територію країни проходять ключові міжнародні транспортні коридори, що з'єднують Європу й Азію. Проте існують і суттєві проблеми: недостатня якість транспортних шляхів, бюрократичні бар'єри, нестабільне нормативно-правове забезпечення, наслідки військових дій. Усе це вимагає системного реформування галузі.

Ефективне управління транспортно-логістичними послугами передбачає узгодження економічних, технологічних і організаційних складових. Система управління має бути орієнтована на досягнення таких цілей, як мінімізація витрат, підвищення швидкості та надійності постачань, забезпечення високої якості сервісу, екологічна безпека та стійкість ланцюгів постачання.

До ключових факторів впливу на ефективність транспортно-логістичних послуг належать:

- інфраструктурні (стан доріг, наявність складів, транспортних засобів, митних терміналів);
- технологічні (рівень автоматизації, цифрові рішення, використання інновацій);
- організаційно-управлінські (структура управління, логістична стратегія, координація процесів);
- економічні (вартість ресурсів, тарифи, інвестиційна привабливість);
- правові (державне регулювання, міжнародні стандарти, митне законодавство);

- кадрові (професійна підготовка та кваліфікація персоналу).

Досвід провідних країн (США, Німеччини, Японії, Польщі) свідчить, що успішність логістичних систем базується на високому рівні цифровізації, стандартизації процесів і сталому розвитку [2]. Впровадження концепції «зеленої логістики» сприяє зменшенню викидів, раціональному використанню ресурсів і формуванню позитивного іміджу компанії.

Особливу роль у сучасних умовах відіграють транзитно-логістичні центри (ТЛЦ), які забезпечують концентрацію вантажопотоків, їхню переробку та розподіл між видами транспорту. Створення таких центрів в Україні є одним із пріоритетних напрямів державної транспортної політики, адже вони сприяють інтеграції країни до європейського логістичного простору.

Не менш важливим є людський фактор — формування професійних компетенцій менеджерів і логістів, які здатні впроваджувати інновації, працювати з великими даними та приймати стратегічні рішення в умовах невизначеності.

Перспективним є також застосування блокчейн-технологій у логістиці, що гарантує достовірність і безпечність інформаційних потоків. Це особливо актуально для міжнародних перевезень, де прозорість операцій є запорукою довіри між партнерами.

У майбутньому саме цифрові технології, автоматизація процесів та екологічна орієнтація стануть ключовими чинниками конкурентоспроможності транспортно-логістичних підприємств. Вони визначатимуть темпи інтеграції української економіки у світовий ринок і забезпечуватимуть її сталий розвиток.

Отже, ефективне управління транспортно-логістичними послугами є ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах глобалізації. Розвиток логістики в Україні потребує системного підходу, спрямованого на цифрову трансформацію, модернізацію інфраструктури, стандартизацію процесів і підготовку висококваліфікованих кадрів [3].

Подальший розвиток транспортно-логістичної галузі має ґрунтуватися на інноваційних принципах, використанні інформаційних технологій, екологічній відповідальності та міжнародній кооперації. Саме ці напрямки дозволять українським підприємствам інтегруватися у глобальні ланцюги постачання, зміцнити економічні позиції та забезпечити сталий розвиток національної економіки.

Перелік використаних джерел:

1. Нікіфорова О. І., Гуменюк В. О. Управління логістичними системами підприємства. — К.: КНЕУ, 2020. — 312 с.
2. Чорна М. В. Інноваційні підходи до розвитку транспортно-логістичних систем України. // Економіка та держава. — 2022. — № 4. — С. 54–58.
3. Лук'янова Г. В. Сучасні тенденції розвитку транспортно-логістичних послуг в умовах цифровізації економіки. // Вісник економічної науки України. — 2021. — № 3. — С. 45–50.